

Förslag till förändrat familjeläkarsystem i Skåne

Förnyat ersättningssystem men bevarat antal listade och samma områdesansvar

Det skånska familjeläkarsystemet har svårt att få acceptans, både bland läkare och patienter. Efter en översyn presenterade tjänstemännen ett förslag till förändring. Ett förslag som inte kunde klubbas direkt utan behövde ytterligare tid för att få förankring bland partierna.

II Arbetsmiljön för de skånska allmänläkarna är tuff (Läkartidningen 49/2002, 7/2003 och 30–31/2004). Flera vårdcentraler dras med vakanser och nu riskerar rekryteringen att bli än svårare. Det skånska familjeläkarsystemet infördes 2002 men fungerade aldrig som det var tänkt på grund av bristen på allmänläkare. Redan 2003 aviserades därför en översyn. Översynen har resulterat i ett tjänstemannaförslag som slutförhandlades den 5 april 2005. Förra veckan sammanträdde Region Skånes hälso- och sjukvårdsnämnd, och på dagordningen fanns förslaget kring det skånska familjeläkarsystemet.

Man nådde dock inte fram till ett beslut utan ärendet sköts upp till nästa möte den 9 maj. Detta för att partierna ska hinna gå igenom och förankra förslaget ytterligare.

Oklart angivet ansvar

En del av problemet med familjeläkarsystemet är att det inte klart framgått för familjeläkarna att deras förpliktelser inbegriper både 1 800 aktivt listade personer och ett områdesansvar – ansvaret gäller för alla listade och olistade invånare inom vårdcentralens upptagnings-

område, såväl vad gäller akut som planerad vård.

Tjänstemannaförslaget håller fast både vid 1 800 listade och områdesansvar, men ersättningssystemet ska förnyas. Ersättning ska ges i tre delar:

- En fast för antalet listade
- En fast för olistade som bor i upptagningsområdet
- En rörlig prestationsdel.

De fasta ersättningarna är beroende av åldersfördelningen och den sociala situationen i området. Tidigare fick man en mindre summa för områdesansvaret, vilket kan ha bidragit till att det inte antogs ha någon högre prioritet. När nu förslaget särskilt betonar områdesansvaret följer också höjda ersättningsnivåer för detta ansvar.

– Ute i verksamheten har man upplevt ett större ansvar för de listade och man har till och med nekat olistade att komma till vårdcentralen, säger Benny Ståhlberg, ordförande för Svenska distriktsläkarföreningen och andre vice ordförande i Läkarförbundet.

Oron är nu stor på fullistade vårdcentraler med obesatta tjänster och ett stort upptagningsområde, enligt Benny Ståhlberg. Visserligen innebär förslaget också en ökad ersättningsnivå men det hjälper föga.

– Eftersom det finns många vakanser och antalet allmänläkare i Skåne sjunker blir rekryteringsläget jättesvårt om man går vidare med detta, säger Benny Ståhlberg och tillägger:

– Det funkar inte med 1 800 aktivt listade, områdesansvar med samma ansvar för alla och ett fritt vårdsökande.

Ingrid Lennerwald (s), regionråd för hälso- och sjukvården i Region Skåne, tror på systemet. Enligt henne fungerar det redan på flera orter. Men samtidigt är hon medveten om problemen.

– På många ställen har allmänläkarna en oacceptabel arbetsmiljö, men man kan inte säga att det generellt ser likadant ut, säger Ingrid Lennerwald.

Föreslår flexibla listor

Den 1 januari 2006 ska tjänstemannaförslaget träda i kraft, är tanken. Läkarförbundets inflytande har hittills varit minimalt men Benny Ståhlberg ser positivt på den fackliga referensgrupp som ska få vara med vid införandet och ha synpunkter. Kärnfrågan är given.

– Vi måste ha en listningskapacitet som fungerar, säger Benny Ståhlberg.

Han föreslår flexibla listor där områdesansvaret och vakanssituationen avgör storleken på den aktiva listningen.

Ingrid Lennerwald utesluter inte en förändring av listorna, men vill också sänka medborgarnas förväntningar på »sin« familjeläkare. Det var ett misstag att invägga de listade i tron att de alltid skulle ha tillgång till en bestämd läkare, medger Ingrid Lennerwald. Nya informationskampanjer planeras därför som ska förklara för medborgarna att familjeläkaren mycket väl kan vara upptagen med annat när de söker vård.

– Det är ett erkännande av att systemet inte fungerar, konstaterar Benny Ståhlberg.

Erik Skogh
frilansjournalist